Kommittémotion S

Motion till riksdagen 2026/27:2845

av Morgan Johansson m.fl. (S)

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2027 inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en stark global röst och föra en solidarisk, rättvis och jämställd biståndspolitik och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biståndet ska vara en av flera viktiga delar av en ny progressiv, bred och långsiktig Afrikastrategi och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en stegvis återgång till enprocentsmålet för biståndet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa OECD-Dacs riktlinjer och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samstämmighet i utvecklingssamarbetet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) fortsatt ska vara ett prioriterat område inom svensk utvecklingspolitik och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra och utveckla den feministiska utrikespolitiken och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett ökat klimatbistånd är centralt i det internationella arbetet och att Sverige ska bidra till fonden för klimatrelaterade skador och förluster och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ökad prioritet för att säkra människors tillgång till rent vatten, sanitet och hygien bör ges vid klimatinvesteringar och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka civilsamhällets och fackförbunds möjligheter att verka globalt och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att biståndet ska bidra till kapacitetsutveckling i samarbetsländerna och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att handelsbiståndet tydligt bör kopplas till Agenda 2030 och målen i Parisavtalet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hbtqi-personers rättigheter ska garanteras internationellt och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska vara en progressiv global kraft inte minst gällande jämställdhet i multilaterala organisationer och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Världsbankens och IMF:s stödprogram och insatser ska främja långsiktigt hållbar utveckling och jämställdhet och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera kärnstöden och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om folkrörelsebiståndet och civilsamhällets roll och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det bistånd som förmedlas via det svenska civilsamhället och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Folke Bernadotteakademin är ett viktigt verktyg för att bidra till internationell fredsfrämjande verksamhet och i genomförandet av biståndet och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska fortsätta att uthålligt stödja Ukraina, samtidigt som vi bekämpar fattigdom och hungersnöd i andra delar av världen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att humanitärt bistånd obehindrat ska kunna nå Gazas civilbefolkning och att FN och andra hjälporganisationer ska ges full möjlighet att verka i området, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade sanktioner mot bosättarna och de israeliska politiska och militära beslutsfattare som tillåter våldet på Västbanken, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör återuppta stödet till UNRWA och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utländska journalister omedelbart måste få tillträde till Gaza och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska återuppta stödet till det ekumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka stödet till Palestina och den palestinska myndigheten och vara med och stötta en demokratisk utveckling samt delta i återuppbyggnaden av Gaza och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en särskild Palestinastrategi och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upprätthålla biståndet till organisationer som verkar i Afghanistan och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige fortsatt ska motsätta sig exploateringen av naturresurser på ockuperad västsaharisk mark och vatten och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ta initiativ för att FN-styrkan Minurso får mandat att rapportera brott mot mänskliga rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör säkerställa ett fortsatt svenskt bistånd till västsahariska flyktingläger och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det stöd Sverige ger i form av humanitärt stöd och utvecklingsbistånd till Sudan bör upprätthållas och tillkännager detta för regeringen.

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i EU och FN driver på för fredsförhandlingar mellan de stridande parterna i Sudan och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige, tillsammans med EU och FN, måste intensifiera sitt stöd till östra Kongo och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör upprätthålla biståndet till och utöka handeln med Latinamerika och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Anslagsförslag 2027 för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Tusental kronor

Ramanslag		**Regeringens förslag**	**Avvikelse från regeringen**
1:1	Biståndsverksamhet	42 993 943	1 000 000
1:2	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)	1 822 066	±0
1:3	Nordiska Afrikainstitutet	18 994	±0
1:4	Folke Bernadotteakademin	221 156	±0
1:5	Riksrevisionen: Internationellt utvecklingssamarbete	50 000	±0
1:6	Utvärdering av internationellt bistånd	25 695	±0
Summa		**45 131 854**	**1 000 000**

Motionen har vissa begränsningar mot bakgrund av det rådande politiska läget med en övergångsregering och en övergångsbudget.

Bistånd för en tryggare värld

Vi lever i en värld där folkrätten utmanas från flera håll. Ryssland har i och med sitt invasionskrig mot Ukraina lämnat den europeiska säkerhetsordningen, och därmed har Europa blivit en avsevärt farligare plats. För hela Europas stabilitet måste demokratierna i väst vara enade mot Rysslands imperialistiska politik, och stödja Ukraina i kampen för sitt oberoende och självständighet. Vi fortsätter att stå sida vid sida med Ukraina, för Ukrainas rätt till frihet och demokrati.

I Hamas hänsynslösa terrorattack mot Israel den 7 oktober 2023, dödades över tusen civila och över 200 togs som gisslan. Den israeliska militära offensiv som följde i Gaza

har krävt över 74 000 människoliv, varav flertalet är civila kvinnor och barn. Förödelsen av Gaza är enorm, stora delar av Gazas infrastruktur, bostäder, sjukvård och samhällsfunktioner har förstörts.

Trots den vapenvila som nu råder är den humanitära situationen fortsatt katastrofal. Miljontals människor är beroende av nödhjälp, många saknar fortfarande tillgång till mat, rent vatten, sjukvård och tak över huvudet, och återuppbyggnadsbehoven är enorma.

Det internationella samfundet måste verka för att vapenvilan respekteras av alla parter, att humanitärt stöd når civilbefolkningen fullt ut, att återuppbyggnaden av Gaza kan påbörjas och att internationell humanitär rätt efterlevs. Trycket måste upprätthållas både på Israels regering och på Hamas.

Parallellt krävs förnyade diplomatiska ansträngningar för en politisk lösning som garanterar både israeler och palestinier fred, säkerhet och självbestämmande. Sverige måste vara en stark röst för humanitärt tillträde, folkrätten, återupptaget stöd till UNRWA och en långsiktig tvåstatslösning där både israeler och palestinier kan leva i fred och säkerhet.

USA rör sig samtidigt i en allt mer isolationistisk riktning. Den amerikanska administrationen för ett handelskrig mot resten av världen, har lämnat Parisavtalet, lagt ner sitt internationella utvecklingsbistånd och dess myndighet USAID, med katastrofala konsekvenser för miljontals människor över världen.

Ryssland och Kina är djupt involverade och driver ett mycket aktivt påverkansarbete i Latinamerika, Mellanöstern, Afrika och Asien. Det är ett led i att påverka politiker och makthavare, bygga politiskt stöd och säkra naturtillgångar, utan motkrav på reformer för att bygga demokrati och garantera mänskliga rättigheter. Dessa kontinenter är ett slagfält – militärt, politiskt, ekonomiskt och värderingsmässigt.

Sverige och Europa behöver en ny Afrikastrategi. Att utveckla en progressiv strategi för Afrika handlar därför inte bara om solidaritet, utan också om Sveriges och Europas egen framtida säkerhet och stabilitet. Biståndet är en av flera viktiga delar av strategin tillsammans med handel, politiska relationer, jämställdhet, klimat- och miljösamarbete, kulturellt utbyte och stöd till civilsamhälle och demokratiska rörelser.

Vi ser en tillbakagång för värden som demokrati, frihet och multilateralism. Den världsordning som vi byggt upp sedan andra världskrigets slut, baserad på internationellt samarbete, internationell rätt, och internationella institutioner, vacklar.

Att Europa förmår hålla ihop i det här läget är helt centralt. Vi står inför en tid där kriser och omvälvande skiften riskerar att bli det nya normala. Vi ska verka för värden som mänskliga rättigheter, demokrati, frihet och hållbar ekonomisk utveckling, och samtidigt fortsätter arbetet med fattigdomsbekämpning och för att möta klimatutmaningen.

Svensk utrikespolitik har, under Tidö-regeringen, varit passiv och provinsiell, istället för att vara aktiv och internationell. Sverige kan inte dra sig undan i detta omvärldsläge. Att skära ner i biståndet och strypa det till konfliktdrabbade länder ger inte en tryggare värld eller ett tryggare Sverige. Tvärtom.

Politikens inriktning

Sverige ska vara en stark global röst och stå upp för folkrätten, de mänskliga rättigheterna, jämställdhet, demokrati, folkrätten och dess principer.

Att som regeringen kraftigt skära ner anslagen utan att ha analyserat konsekvenserna av ett minskat bistånd är oansvarigt. Det leder till negativa konsekvenser både i de samarbetsländer regeringen drar sig ur och i Sverige. Det handlar om ökade konflikter, krig och klimatförändringarnas effekter som tvingar människor att fly sina hemländer och söka sig till Europa. Det handlar också om att odemokratiska och auktoritära länder ökar sitt inflytande i världen. Med det följer brott mot mänskliga rättigheter, ökad rasism och minskad jämställdhet.

Det är i Sveriges intresse att det skapas fler stabilitetsmekanismer i världen, inte färre. Det behövs mer diplomati och engagemang för fred och fattigdomsbekämpning. Det behövs mer effektiva skydd för civilbefolkningen i krig och katastrofer och ett mer ambitiöst utvecklingsarbete kring handel, fattigdomsbekämpning, jämställdhet, klimatanpassning och välstånd. Sverige måste vara en stark röst för att upprätthålla folkrätten och stå upp för den regelbaserade världsordningen. Av solidaritet med andra, men också i vårt eget intresse, behöver vi arbeta mer aktivt för en värld i bättre balans.

Sveriges tidigare goda anseende som en pålitlig, ambitiös och resultatinriktad samarbetspartner i utvecklingsarbetet med fattigdomsbekämpning i fokus måste återupprättas.

Svensk biståndS- och utvecklingspolitik ska ha som syfte att ge människor förutsättningarna att ta sig ur fattigdom, minska klyftorna i världen, främja demokrati och mänskliga rättigheter, stärka rättsstaten, motverka korruption, ha ett starkt

barnrättsperspektiv, främja jämställdhet samt ekonomisk, social och miljömässig hållbar utveckling.

Internationell solidaritet är en grundbult för oss socialdemokrater, precis som vårt stöd till demokratiska rörelser och aktörer, fackföreningar och civilsamhälle världen över. Vår politik för bistånd och utveckling fokuserar på att människor ska ges förutsättningar att själva kunna ta sig ur fattigdom, förbättra sina levnadsvillkor och leva i trygghet, samt ha makt och inflytande över sina liv.

Sverige ska ställa tydliga krav på att biståndet används rätt. Aktörer ska ställas till svars när oegentligheter upptäcks. Korruption är ett allvarligt hinder för utveckling. Biståndsmedel ska skyddas och användas för avsedda ändamål. För att nå framgång krävs ett ömsesidigt ansvarstagande för resultat, där förutsättningarna för att nå uppsatta mål och kraven för biståndsinsatserna är tydliga och där uppföljning sker kontinuerligt. Det är självklart att kontroll och riskanalys av svenskfinansierade biståndsinsatser alltid ska göras. Det samma gäller revision och resultatredovisning.

För oss är det viktigt att Sverige fortsätter att vara ledande i att bidra till genomförandet av Agenda 2030 globalt, Addis Abeba Action Agenda om utvecklingsfinansiering och Parisavtalet om klimat. Utvecklingsarbetet ska inte undermineras av bristande samstämmighet mellan olika politikområden.

Enprocentsmålet ska upprätthållas

De senaste åren har det skett en dramatisk omläggning av det svenska biståndet, som sjunkit ned mot 0,7 procent av BNI. Det är FN:s miniminivå. Det är långt ifrån där vi tidigare legat. Vi vill successivt öka biståndet så att det återigen når 1 procent av BNI. 2026 kommer gapet upp till en procent av BNI uppgå till 19 miljarder kronor. Det är så stort att man inte kan återta det från ett år till ett annat, utan det måste ske stegvis under en följd av år. Vår principiella inställning är att vi ska tillbaka till en procent av BNI. Vi föreslår i årets budgetförslag en höjning av biståndet med 1 miljarder kronor 2027, 2 miljarder kronor 2028 och 4 miljarder kronor 2029 utöver regeringens förslag.

En förutsättning för att biståndet ska ha folkligt stöd är att det följer internationellt vedertagna regler. OECD-DAC:s riktlinjer finns till för att säkerställa att bistånd används till just fattigdomsbekämpning och global utveckling, inte till inhemska kostnader som regeringar vill gömma i biståndsbudgeten. Den nuvarande regeringen har flera gånger öppet kringgått dessa riktlinjer och breddat avräkningarna på ett sätt som urholkar biståndets legitimitet. Vi socialdemokrater accepterar avräkningar enligt

OECD-DAC:s regelverk, men dessa ska vara restriktiva och inte breddas. Att räkna in utgifter som inte är bistånd undergräver både transparensen och Sveriges trovärdighet.

Världen behöver mer internationell solidaritet – inte mindre. I en värld som brinner, där fattigdomen breder ut sig, där konflikter och krig sliter sönder länder, där människor tvingas på flykt och där mänskliga rättigheter och frihet inskränks är inte en ambitionssänkning ett alternativ. En värld med mer hunger, fler konflikter och större ojämlikhet är en farligare värld – också för oss.

Samstämmighet och Agenda 2030

Regeringen har avskaffat Politiken för global utveckling (PGU). PGU var en central byggsten för att säkerställa att hela den svenska politiken drog åt samma håll och bidrog till en rättvis och hållbar utveckling globalt. Genom att lägga ner PGU har regeringen sänkt ambitionerna för Sveriges roll som föregångare i det internationella samarbetet. Samstämmigheten riskerar nu att urholkas, vilket i sin tur minskar biståndets effektivitet och gör Sverige mer oförutsägbart som partner. Till detta kommer att regeringen har nedprioriterat Agenda 2030-arbetet. Samordningen mellan olika politikområden har försvagats och det nationella uppföljningsarbetet har tappat i kraft.

Socialdemokraterna vill utveckla en modern samstämmighetspolitik för Agenda 2030, där klimatpolitiken, handelspolitiken, migrationspolitiken, säkerhetspolitiken och biståndspolitiken samordnas och tillsammans bidrar till en hållbar utveckling. Agenda 2030 ska vara styrande för politiska beslut i alla departement. Vi vill därför återupprätta en struktur för samordning. En samstämmighetspolitik för Agenda 2030 bör bygga vidare på erfarenheterna från PGU, men med ännu tydligare koppling till de globala målen och med regelbunden uppföljning. Genom en sådan politik kan Sverige återta ledningen i det globala arbetet för en rättvis, fredlig och hållbar framtid.

Sverige ska föra en feministisk utrikespolitik

Behovet av en feministisk utrikespolitik är större än på mycket länge och är en central del i att bygga en mer stabil och säker värld. Att ge flickor och kvinnor makt över sitt eget liv och främja deras medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter är det bästa sättet att bekämpa fattigdom, nå ekonomisk tillväxt och mänsklig utveckling. Målet är att kvinnor och män ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter och att makt och resurser ska fördelas jämställt.

Vi vill att sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) fortsatt ska vara ett prioriterat område inom svensk utvecklingspolitik. Sverige är en stark röst för att garantera tillgången till SRHR globalt, och våra resurser behövs nu mer än någonsin för att stärka tillgången till säkra aborter, sexualupplysning, preventivmedel, mödravård och andra hälsotjänster när stora delar av det globala biståndet tagits bort.

Vi ser också att ett större fokus måste läggas på att motverka destruktiva och skadliga maskulinitetsnormer som befäster ojämställdhet genom insatser som riktas till och inkluderar pojkar och män.

Det finns ett kraftfullt globalt motstånd mot flickors och kvinnors rättigheter som växt sig starkare under senare år. Den amerikanska administrationen beslut att återinföra sin Mexico City policy, mer känd som *The global gag rule* är en del av detta motstånd, liksom talibanernas nedmontering av kvinnors möjligheter till ett liv utanför hemmet i Afghanistan och att straffrihet i fall av våld mot och mord på kvinnor är normen i Guatemala år 2025. Den hårda repressionen mot kvinnor och flickor i Iran är ett annat exempel.

Sverige var länge en föregångare på jämställdhetsområdet och den feministiska utrikespolitiken var ett banbrytande regelverk som var både effektiv och fick stort internationellt genomslag. Trots det avskaffade högerregeringen den vid maktskiftet 2022. Under innevarande mandatperiod har regeringens politik inneburit omfattande nedskärningar på centrala områden för jämställdhet och kvinnors rättigheter globalt. Anslaget till UN Women halverades först och höjdes därefter under 2025 – dock utan några garantier för en långsiktig och stabil finansiering. Även UNFPA har drabbats av regeringens nedskärningar i kärnstödet och ett alltmer bundet bistånd, vilket direkt påverkar arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter världen över. Konsekvenserna av sänkta ambitioner och nedskärningar innebär att jämställdhet inte längre genomsyrar alla områden, utan blivit ett tillval. Jämställdhetsinsatserna inom det svenska bilaterala biståndet är det lägsta på 25 år. Regeringens strategi för Sidas arbete med jämställdhet inom biståndet (2025) innebär att resurserna kraftigt minskar. Stödet till kvinnorättsorganisationer och kvinnorättsförsvarare uttrycks inte längre som ett eget mål och det globala arbetet för att försvara viktiga normativa ramverk och överenskommelser har tonats ner.

Vi socialdemokrater menar att de växande utmaningarna för jämställdheten i världen bör ligga till grund för en uppdaterad svensk feministisk utrikespolitik. En inriktning som innebär att Sverige åter går före och uthålligt driver på det globala

jämställdhetsarbetet som kan bryta de maktstrukturer, djupt rotade normer och diskriminerande lagstiftning som håller flickor och kvinnor – och därmed världen - tillbaka.

Klimatkrisen och global ojämlikhet

Klimatkrisen och förlusten av biologisk mångfald är ett globalt och existentiellt hot. Klimatförändringarna och dess effekter bidrar till ökade spänningar, underblåser ekonomisk och politisk instabilitet och förvärrar effekterna av krig. Stigande havsnivåer, torka och otillräckliga resurser riskerar att leda till social oro och konflikter, till att människor tvingas fly och till bristande internationell säkerhet. Miljö, klimat och osäkerhet på olika platser i världen hänger tydligt samman med global ojämlikhet och klimatförändringar driver på befintliga klyftor.

De som drabbas hårdast av klimatförändringarna är de länder som redan är mest sårbara och de samhällen som är mest marginaliserade. Om inte tillräckliga investeringar görs för att minska utsläpp från hög- och medelinkomstländer och i lokal klimatanpassning kommer ytterligare hundratals miljoner människor att drivas på flykt när deras hem blir obeboeliga och livsmedelsförsörjningen utslagen på grund av torka, översvämningar och extrema väderhändelser.

Klimatfinansiering är både en skyldighet och ett redskap för att lösa ett gemensamt problem. Men som så ofta uppgår inte viljan att betala för detta till behovets omfattning och gapet är enormt mellan behoven och finansieringen. Vi menar därför att det är avgörande att resurser prioriteras till de länder och lokalsamhällen som är minst utvecklade och mest sårbara för klimatförändringar. Ökad prioritet att säkra människors tillgång till rent vatten, sanitet och hygien bör ges vid klimatinvesteringar då det idag är en mycket liten del av de totala åtgärderna, men är grundläggande för hälsosystem, fattigdomsbekämpning, klimatanpassning, barns utbildning och kvinnors rättigheter.

Utvecklingsländer måste få både ekonomiskt och tekniskt stöd för att genomföra klimatåtgärder och att anpassa sina samhällen till de klimatförändringar som redan uppkommit. Genom lokalt ägandeskap och kapacitetsbyggande blir klimatåtgärder träffsäkra och samhällen mer resilienta att möta klimatförändringarnas effekter.

I många länder är det kvinnorna som driver jordbruken och bär det största ansvaret i hushållet för matproduktionen. De ska nu anpassa matproduktionen till klimatförändringarna. Det kräver en klimat- och genusmedveten jordbrukspolitik. Vi socialdemokrater vill att ett särskilt fokus ska vara på kvinnor som driver småskaliga

jordbruk i syfte att stärka deras ekonomiska egenmakt och rättigheter i samhället, inklusive socialt skydd och stöd i klimatomställningen.

Sverige ska vara ledande i det globala arbetet för klimatomställning. Det finns internationella överenskommelser om klimatanpassningsbistånd och Sverige är ett av få länder som fördelar mer än hälften av sitt klimatstöd till anpassning. Vi vill att biståndet till klimatanpassning fortsatt ska prioriteras och att resurser ska gå till de mest sårbara och fattiga länderna i världen. Därför ser vi med oro på utvecklingen där detta minskar till förmån för utsläppsminskningar i medelinkomstländer. Det är en ordning vi socialdemokrater motsätter oss och som missar målet för klimatbiståndet. Vi vill fortsatt att klimatbiståndet via FN ska stärkas, exempelvis via Gröna Klimatfonden och Fonden för klimatrelaterade skador och förluster.

Stärk demokratisk utveckling, civilsamhället och facklig verksamhet globalt

Att stödja organiseringen av politiska partier och en demokratisk kultur är centralt för oss socialdemokrater. Utvecklingssamarbetet ska bidra till demokratisk utveckling och stärkande av demokratiska styrelseskick, uppbyggnad av ett välfungerande flerpartisystem, fria och rättvisa val och parlament och institutioner som följer rättsstatens principer. Vi vill att demokratistödet ökar.

Ett effektivt och ändamålsenligt utvecklingssamarbete kan bidra genom policyreformer som ökar transparensen i hur biståndet fördelas och som stödjer uppbyggandet av en välfungerande statsförvaltning, transparenta samhällsinstitutioner och oberoende rättssystem och revision.

Välfungerande, oberoende och rättssäkra institutioner på olika nivåer och med hög kapacitet är centralt för en demokratisk utveckling och för att individer ska kunna åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Sådana institutioner stärker hållbarheten och motståndskraften i ett samhälle och är avgörande för hur väl reformer kan genomföras. Civilsamhällets förmåga att utkräva ansvar både nationellt och globalt ska stärkas liksom stödet till en fri press.

Högerpopulistiska främlingsfientliga, anti-feministiska, klimatförnekande och värdekonservativa krafter växer sig starkare. De vill så gott som alltid begränsa civilsamhällets utrymme och inte minst utrymmet för kvinno-, hbtqi-, miljö- och demokratiförsvarare. I länder som utvecklas i en auktoritär riktning är attacker från både stat, myndigheter och företag på civilsamhället ett led i att bryta ner demokratiskt motstånd. Sverige ska fortsätta att motverka det krympande utrymmet för civilsamhället genom att värna och stödja yttrande-, förenings- och församlingsfriheterna och verka för

att EU gemensamt tar ansvar för det. Självständiga civilsamhällesorganisationer ska stödjas i sitt arbete och i sin rätt att verka.

I många samhällen spelar kyrkor och religiösa aktörer en betydande roll och är inte sällan de institutioner människor framför allt har förtroende för. Att samarbeta med svenska organisationer som står dem nära är viktigt för att nå framgång i insatser för fred, fattigdomsbekämpning och jämställdhet.

Fria fackföreningar och fackliga rättigheter är viktiga i kampen för global rättvisa. Det är centralt att värna människors möjligheter att organisera sig i fackförbund och främja fackliga fri- och rättigheter. Eget arbete som ger en egen försörjning är grundläggande för människors frihet och ett effektivt sätt att bekämpa fattigdom. Löner som går att leva på̊, säker arbetsmiljö ̈och anständiga anställningsvillkor måste säkerställas.

Till skillnad från regeringens iögonfallande ointresse för arbetstagares rättigheter globalt, och deras nedskärningar på området, är det däremot självklart för oss att utvecklingsarbetet ska bidra till att stärka oberoende, representativa och demokratiska fackföreningar, ökad organisering och utbildning om mänskliga rättigheter i arbetslivet. Ett brett samarbete med den internationella fackliga rörelsen och Internationella arbetsorganisationen (ILO) är en viktig prioritering för att stärka fackliga rättigheter på samma sätt som att ett nära samarbete med näringslivet är viktigt för att stödja jobbskapande och främja dialog.

Kunskapsöverföring och institutionell kapacitetsutveckling

Biståndet ska bidra till kapacitetsutveckling i samarbetsländerna, så att länderna själva ska kunna forma sin framtid. I enlighet med Agenda 2030 bör därför biståndet i ökad utsträckning fokusera på kunskapsöverföring och institutionell kapacitetsutveckling. Det är en viktig bas i utvecklingssamarbetet, förbättrar möjligheterna att arbeta genom ländernas egna system och lägger grunden för varaktiga resultat. Bistånd ger bäst resultat när det bygger på en djup förståelse av den lokala situationen, långsiktiga samarbeten och en strävan efter konkreta och hållbara förbättringar i människors liv. Biståndet är som mest effektivt när det sker i nära samarbete med lokala organisationer och människor i samarbetsländerna.

Vi vill fokusera på att stärka institutioner, sociala trygghetssystem såsom arbetslöshetsersättning, barnbidrag, föräldraförsäkring och pensioner, och aktörer som stödjer hållbar utveckling och demokratisk samhällsstyrning. Vi vill också bekämpa

skatteflykt som undergräver välfärden, genom riktade insatser på att inrätta skattemyndigheter i mottagarländerna samt bygga effektiva och rättvisa skattesystem med tydliga regelverk för beskattning. Korruption är också ett stort utvecklingshinder, och svenskt utvecklingssamarbete ska alltid ha fokus på att bekämpa korruption.

En framåtblickande biståndspolitik måste dessutom inkludera digitalisering och ny teknik. Genom att utveckla kapacitet inom digital infrastruktur, datadriven förvaltning och användning av AI kan länder snabbare bygga effektiva institutioner, motverka korruption och förbättra samhällsservicen. Digitala verktyg kan bidra till att stärka utbildningssystem, hälsovård och sociala trygghetssystem, men också till att ge medborgare bättre tillgång till information och delaktighet i samhällsutvecklingen.

Bistånd och handel

Handel är en motor för utveckling. Vi vill att biståndet ska stödja en rättvis handel och bidra till att utvecklingsländerna kan delta i den globala ekonomin på jämlika villkor. Handel kan skapa arbetstillfällen, minska fattigdom och bidra till en hållbar utveckling.

Men handelspolitiken får inte urholka biståndets syfte, utan ska bidra till fattigdomsbekämpning, hållbar tillväxt och stärkt demokrati. Här är arbetstagares rättigheter och fria fackliga organisationer centrala. Sverige ska vara en tydlig röst internationellt för att fackliga rättigheter och grundläggande arbetsvillkor skrivs in som bindande delar i handelsavtal. Att ställa krav på respekt för mänskliga rättigheter och fackliga friheter är avgörande för att handel ska bli ett verktyg för jämlik utveckling, och inte för exploatering.

Handel kan också spela en viktig roll i klimatomställningen, vilket kräver att villkoren är rättvisa och att teknik och kunskap görs tillgängliga även för utvecklingsländer.

Den amerikanska administrationen under Donald Trump driver en protektionistisk linje som präglas av handelskrig, hot om tullar och ifrågasättande av multilaterala handelsregler. När stormakter sätter upp handelshinder drabbas alltid de svagaste länderna hårdast. Det är därför än viktigare att EU och Sverige står upp för en regelbaserad världsordning, rättvisa handelsvillkor och en handelspolitik som går hand i hand med utvecklingssamarbetet.

Regeringen har tyvärr valt en annan väg. I stället för att se handel och bistånd som delar av samma verktygslåda har man kraftigt minskat biståndet och samtidigt lagt

tyngdpunkten på kortsiktigt handelsfrämjande. I praktiken har det ofta blivit renodlat exportstöd för svenska företag, något som riskerar att underminera biståndets effektivitet och minska möjligheterna för samarbetsländerna att bygga egna institutioner, skapa anständiga arbeten och delta på egna villkor i den globala ekonomin.

Handel kan bli en positiv kraft för Agenda 2030, om den bidrar till att stärka utvecklingsländernas egna möjligheter, rättigheter och fackliga friheter.

Sveriges biståndS- och handelspolitik ska utgå från samstämmighet. Alla politikområden måste dra åt samma håll. Vi vill återupprätta Sveriges roll som ett land som kombinerar handel med solidaritet, och där målet alltid är långsiktig fattigdomsbekämpning, jämlikhet och en hållbar värld.

Hbtqi-personers rättigheter ska garanteras globalt

Rätten att älska vem man vill och att leva öppet som den man är, är en grundläggande mänsklig rättighet. Trots det ser vi en oroande global utveckling där hbtqi-personers fri- och rättigheter begränsas, hotas och i många fall avskaffas helt.

I hälften av länderna i Afrika är homosexualitet kriminaliserat och straffas med allt från böter till dödstraff. Vi socialdemokrater menar att Sverige måste vara en stark och konsekvent röst globalt för hbtqi-rättigheter. Vi vill öka stödet till civilsamhällesorganisationer som försvarar hbtqi-personers rättigheter, särskilt i stater där deras möjligheter att verka inskränks. Vi vill också att svenskt bistånd ska bidra till att skydda och stärka hbtqi-personer, och att internationella partnerskap prioriterar mänskliga rättigheter för alla.

Hbtqi-rättigheter är mänskliga rättigheter. Att stå upp för dessa rättigheter är inte en bisak, utan en central del av kampen för demokrati, frihet och jämlikhet.

En progressiv kraft i multilaterala organisationer

Ett starkt engagemang inom de multilaterala organisationerna är centralt för genomförandet av Agenda 2030, klimatomställningen, freds- och jämställdhetsarbetet.

I en tid av hårdnande säkerhets- och handelspolitiskt klimat och ökad polarisering behöver multilaterala arenor stärkas och utvecklas, inte minst IMF och Världsbanken. Sverige ska fortsatt vara en drivande och progressiv kraft i multilaterala organisationer.

Listan är lång på insatser som är nödvändiga för att hela världen ska kunna arbeta i riktning mot målen i Parisavtalet. Världsbanken och IMF har en nyckelroll i det arbetet och det är därför av yttersta vikt att stödprogram och insatser främjar förutsättningarna

för en långsiktigt hållbar utveckling, så att eventuella åtstramningar genomförs på ett rättvist sätt. Sverige ska vara drivande på de multilaterala arenorna och vara starkt drivande för att säkerställa att organisationernas arbete bidrar till en hållbar och jämställd utveckling.

Av Sidas totala bistånd har en stor del tidigare gått till multilaterala organisationer som FN, EU och Världsbanken. Sverige har trots vår ringa storlek historiskt varit en betydande aktör inom det multilaterala arbetet. Regeringens kraftiga minskningar av detta stöd har försvagat Sveriges röst, men också viktiga internationella insatser. Sverige måste återigen öka sin genomslagskraft i multilaterala organisationer - såväl finansiellt som genom att öka engagemanget. En ibland underskattat väg att öka vårt inflytande är att se till att fler svenskar söker jobb i dessa organisationer och rekryteras dit. Regeringen bör se över hur detta ska uppmuntras för att bidra med kompentens och svenska intressen på plats.

Bevara kärnstöden

Kärnstöden ger FN möjlighet att vara på plats där behoven är som störst, att snabbt prioritera om när en akut humanitär situation uppstår och att agera även på de platser som inte har strålkastarljuset riktat mot sig.

Genom kärnstöden till FN och dess organisationer bidrar Sverige till att uppnå organisationernas resultat och därmed till att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Att i en säkerhetspolitiskt mycket orolig tid, med klimatkris och ökad global fattigdom, skära ner på kärnstöden och försvaga FN är direkt kontraproduktivt. Kärnstöd bidrar till ett långsiktigt stabilt multilateralt system där Sveriges politiska prioriteringar får större genomslag och syftar till att både uppnå konkreta resultat och att stärka det multilaterala systemet. Det innebär ökade möjligheter för organisationerna att snabbt kunna agera när nya kriser och behov uppstår och till att skapa förutsättningar för bättre levnadsvillkor för människor som lever i fattigdom och förtryck. Det är ett misstag från regeringens sida att skära ner i kärnstöden då det multilaterala och det bilaterala biståndet är kompletterande och ömsesidigt förstärkande.

Folkrörelsebiståndet och civilsamhällets roll

Sveriges bistånd har historiskt omvittnat god effektivitet. När OECD:s biståndskommitté DAC granskade det svenska biståndet 2019 konstaterades att det

håller mycket hög kvalitet och är effektivt. En starkt bidragande faktor var Sveriges mångfacetterade biståndsportfölj, där bilateralt stöd fokuserat på de minst utvecklade länderna kombineras med långsiktigt kärnstöd till multilaterala organisationer och ett tätt samarbete med civilsamhället och den kompetens som organisationerna besitter.

Detta bekräftas också i OECD:s senare utvecklingssamarbetsprofil för Sverige (2025). OECD framhåller att Sverige fortsatt är en tongivande aktör inom demokrati, jämställdhet och hållbar utveckling – områden där civilsamhället spelar en avgörande roll.

Det är därför oroande att regeringens nedskärningar och hastiga förändringar riskerar att underminera denna modell. Strategin för civilsamhällets roll i biståndet 2025–2029 innebär visserligen en något mer förutsägbar inriktning, men vi socialdemokrater är kritiska till flera av reformerna eftersom de riskerar att försvaga både biståndet och civilsamhällets oberoende.

Strategin riskerar att göra biståndet mer politiskt styrt och anpassat efter kortsiktiga svenska intressen, snarare än att fokusera på de långsiktiga målen om fattigdomsbekämpning, demokrati, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling.

Kravet på ökad egenfinansiering för civilsamhällesorganisationer är särskilt oroande och innebär en stor börda, inte minst för mindre aktörer som saknar insamlingsresurser. Konsekvensen riskerar att bli minskad mångfald, färre organisationer och en försvagad kapacitet att bedriva långsiktigt arbete. Att regeringen genomför denna förändring utan vare sig konsekvensanalys eller samråd med civilsamhället är anmärkningsvärt och står i strid med de Gemensamma åtagandena (GÅ), där regeringen förbundit sig att konsultera civilsamhället inför principiella beslut som direkt berör deras verksamhet.

Begränsningen av möjligheten till vidareförmedling väcker också oro. Att försvaga partnerskap mellan svenska och lokala civilsamhällesorganisationer, när många lokala aktörer inte själva har kapaciteten att hantera direktfinansiering, riskerar att minska biståndets träffsäkerhet.

Med regeringens modell ges Regeringskansliet större inflytande och undergräver Sidas oberoende att välja samarbetspartners utifrån expertkunskap och långsiktighet. Det riskerar att göra biståndet mer partipolitiskt styrt, med minskad legitimitet och sämre genomslag som följd.

Sammanfattningsvis innebär den nya civilsamhällesstrategin förändringar som går i motsatt riktning mot OECD:s rekommendationer och hotar både civilsamhällets oberoende och biståndets långsiktiga effektivitet. Vi socialdemokrater anser att

civilsamhällets roll i biståndet måste stärkas, inte försvagas. Vi avvisar dessa förändringar och vill återställa biståndet till ett långsiktigt, rättighetsbaserat och folkrörelseförankrat samarbete med civilsamhället.

Värna Folke Bernadotteakademins uppdrag

Folke Bernadotteakademins (FBA) verksamhet är ett centralt verktyg för att genomföra biståndet och för att bidra till internationell fredsfrämjande verksamhet.

Det kvinnliga medlingsnätverket, som var en tydlig del av arbetet med kvinnor, fred och säkerhet, har avvecklats i stället för att utvecklas. Det mångåriga anslag som FBA fördelat till civilsamhällets fredsarbete har slopats, trots tidigare löften från regeringen om att civilsamhället inte skulle drabbas av nedskärningar. Organisationer som Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen, Läkare mot Kärnvapen, Kristna Fredsrörelsen och Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet (IKFF) har därmed förlorat sitt långsiktiga stöd. Det är allvarligt att röster för fred, nedrustning och internationell solidaritet tystas när de behövs som mest.

FBA:s arbete med unga, fred och säkerhet, liksom dess forsknings- och utbildningsinsatser, är en viktig del av den svenska utvecklingspolitiken och bör snarare förstärkas än försvagas. Inkluderande fredsprocesser är grunden för varaktig fred, och här spelar FBA en unik roll. Myndighetens expertis är också av central betydelse i Sveriges arbete som ny medlem i Nato. Jämställdhet, skydd av civila och klimatrelaterade säkerhetsrisker är exempel på områden där FBA kan bidra med kunskap och erfarenhet som utvecklar både Sveriges och Natos arbete.

Att försvaga FBA innebär att Sverige förlorar verktyg för fred och konfliktförebyggande insatser. Vi socialdemokrater vill i stället värna och utveckla myndighetens uppdrag.

Ukraina

Vi står helt och hållet bakom stödet som går till Ukraina. Det råder en stark enighet i riksdagen om att stödet ska växa och pågå så länge det är nödvändigt. Dock har behoven i vår omvärld inte försvunnit i och med kriget i Ukraina, snarare ökat. Solidariteten måste räcka till både för Ukraina och de fattigaste människorna i de fattigaste länderna. För Socialdemokraterna är det självklart att Sverige ska fortsätta att uthålligt stödja Ukraina, men vi ska också fortsätta att bekämpa fattigdom, förtryck och hungersnöd i andra delar av världen.

Många olika insatser krävs från olika finansieringskällor för att stödja och stärka Ukraina, såväl under kriget som efteråt. Inte minst måste Ukraina få tillträde till den europeiska marknaden på ett hållbart sätt. Stödet behöver samordnas mellan länder och givare inte minst för att motverka korruption som fortfarande är ett reellt problem. Vi vill att Sverige och EU stärker handeln med Ukraina så att Ukraina i ökad utsträckning får tillgång till EU:s inre marknad och kan öka sin handel mot Europa. På det sättet kan stora intäkter komma Ukraina till del. Vi vill att såväl svenska som europeiska företag ges goda förutsättningar för att delta i Ukrainas uppbyggnad.

Vi stöder den arbetsgrupp inom EU som jobbar med hur ryska frysta tillgångar kan användas i återuppbyggnaden av Ukraina. EU-beslut om detta måste fattas så fort som möjligt.

Israel och Palestina

Hamas terrorattack mot Israel den 7 oktober 2023 innebar att över tusen israeler, de flesta civila, dödades på en enda dag och över hundra togs som gisslan. Attacken var ett grovt brott mot folkrätten och vi fördömer den. Hamas måste omedelbart släppa gisslan.

Israels följande krig på Gaza för att krossa Hamas, har lett till en av vår tids värsta humanitära katastrofer. Enligt den palestinska hälsomyndigheten har över 74 000 palestinier dödats sedan krigets början, samtidigt som det totala antalet rapporterade dödsfall är betydligt högre. Majoriteten av de identifierade dödsoffren är civila, där kvinnor, barn och äldre utgör en stor del av de dödade.

Den 10 oktober 2025 trädde en vapenvila i kraft, men den har brutits och har inte varit tillräcklig för att tillgodose de enorma humanitära behoven i Gaza.

Situationen för Gazas befolkning har beskrivits som helvetet på jorden. Nästan hela befolkningen är beroende av humanitärt stöd och stora delar av Gazas infrastruktur har förstörts. Miljontals människor har tvingats lämna sina hem, ofta flera gånger. Bristen på mat, rent vatten, sjukvård, mediciner och fungerande bostäder är fortsatt akut. FN-organ och humanitära organisationer varnar för omfattande undernäring och mycket allvarlig livsmedelsosäkerhet. Mer än 1,4 miljoner människor bedöms befinna sig i krisnivå eller värre när det gäller livsmedelsförsörjning.

På Västbanken fortsätter och ökar de våldsamma attackerna från bosättare mot palestinier. Varje dag kommer rapporter om olivträd som har skövlats, boskap som har stulits, bilar som har brunnit eller skott som har avlossats mot obeväpnade civila. Hundratals palestinier har dödats. Under 2026 har tusentals palestinier drivits på flykt

till följd av bosättarvåld, rivningar och inskränkningar i rörelsefriheten. FN dokumenterar fortlöpande attacker mot palestinier och deras egendom. Vi vill se ökade sanktioner mot bosättarna och de israeliska politiska och militära beslutsfattare som möjliggör eller underlåter att stoppa övergreppen på Västbanken. Vi kräver att alla varor från illegala bosättningar stoppas från EU:s inre marknad och att den svenska regeringen tar initiativ till en nationell lagstiftning för att hindra import av bosättarvaror.

Samtidigt fortsätter den israeliska regering att driva fram nya illegala bosättningar. Under 2026 har projektet E1 tagit ytterligare steg framåt genom att upphandlingar för över 1 200 bostäder öppnats. Projektet riskerar att dela Västbanken i två delar, försvåra en sammanhängande palestinsk stat och leda till ytterligare fördrivningar av palestinska samhällen. Planerna har mött omfattande internationell kritik av hela arabvärlden, liksom av EU, Storbritannien och många andra länder och bedöms strida mot internationell rätt.

Vi fördömer Israels illegala bosättarpolitik, ockupationen av palestinskt territorium och den israeliska regeringens krigsbrott mot den palestinska civilbefolkningen. Vi fördömer också det våld som utövas av terrororganisationer som Hamas. Hamas är en islamistisk terrororganisation som inte ska ha någon framtida roll i styret av Palestina.

Den svenska regeringens röst har varit svag. Sverige bör verka för ökat internationellt tryck för att säkerställa respekt för internationell rätt, skydd för civila, humanitärt tillträde och en hållbar vapenvila. Vi vill att Sverige driver på för en översyn och frysning av EU:s associationsavtal med Israel så länge landet inte lever upp till sina folkrättsliga skyldigheter. Hittills har EU inte lyckats samla tillräckligt stöd för att suspendera avtalet.

Vi kräver att humanitärt bistånd obehindrat ska kunna nå Gazas civilbefolkning och att FN och andra hjälporganisationer ges full möjlighet att verka i området. Sverige är det enda EU-land som stoppat stödet till UNRWA och vi menar att stödet ska återupptas.

Vi vill att regeringen återinrättar stödet till civilsamhällesorganisationer som dokumenterar övergrepp och försvarar mänskliga rättigheter. Uppemot 200 palestinska journalister har dödats av israelisk militär sedan krigets början, enligt Reportrar utan gränser. Utländska journalister har fortfarande inte fått fritt och oberoende tillträde till Gaza. Detta försvårar dokumentation och granskning av krigets konsekvenser för civilbefolkningen, liksom möjligheten att granska alla parters agerande.

Regeringen beslutade 2024 att avsluta finansieringen av det Ekumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel (EAPPI). Programmet, som drivs av Kyrkornas världsråd och har verkat i över 20 år, bidrar genom internationell närvaro till att dokumentera människorättsöverträdelser och ge skydd åt utsatta civila i Palestina och Israel. Vi vill att stödet återupptas. Med ett ökat tryck på den palestinska civilbefolkningen behövs de internationella vittnena mer än någonsin. Många palestinier i utsatta områden på Västbanken står skyddslösa mot bosättarvåld och trakasserier. Följeslagarna är närvarande när palestinska skolbarn möter israelisk militär och bosättare på väg till skolan, de slår följe med boskapsskötare och familjer under olivskörden, de dokumenterar husrivningar och konfiskering av mark.

Genom att vara en internationell närvaro bidrar EAPPI till att dämpa våldet, dokumentera människorättsöverträdelser och visa solidaritet med de människor och organisationer – palestinska och israeliska – som arbetar för en fredlig lösning av konflikten med icke-våldsliga metoder. Vi vill att regeringen återupptar stödet till det Ekumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel.

Vi ska verka för långsiktig fred mellan Israel och Palestina och en tvåstatslösning, där Israel och Palestina kan leva som två självständiga demokratiska stater med internationellt erkända gränser. För oss är det självklart att Sverige ska ta en aktiv roll i Mellanöstern.

Sverige har erkänt staten Palestina. Vi ska stärka stödet till Palestina och den palestinska myndigheten, och vara med och stötta en demokratisk utveckling samt delta i återuppbyggnaden av Gaza. Återuppbyggnaden av Gaza och stärkandet av demokratiska institutioner på Västbanken kommer att kräva ett omfattande internationellt engagemang. Vi menar att Palestina bör vara prioriterat och att en särskild Palestinastrategi ska tas fram. När konfliktnivån i Mellanöstern höjs ska Sverige vara med och verka för avspänning och dialog i regionen.

Afghanistan

Åren 2001–2021 hade Sverige ett omfattande engagemang i Afghanistan. Då hade organisationer som Svenska Afghanistankommittén redan under många år bedrivit ett viktigt arbete för att stötta och stärka det afghanska folket.

Under de tjugo år som det svenska internationella stödet var som störst sågs betydande framsteg i allt från fattigdomsbekämpning, tillgången till skola och kvinnors

rättigheter. Det är idag för tidigt att säga vilken betydelse de insatser som gjordes under åren 2001–2021 har i det långsiktiga perspektivet.

Sedan talibanerna återtog makten 2021 har en skrämmande utveckling skett där framför allt kvinnor i allt högre utsträckning förlorar sina rättigheter. Som en reaktion på koranbränningarna som ägt rum i Sverige beslutade talibanregimen att Svenska Afghanistankommittén inte längre får verka i landet. Ett beslut som fått enorma konsekvenser för många afghaner. Samtidigt har en lång rad organisationer kunnat fortsätta verka i landet och bedriva viktig verksamhet, inte minst riktat mot kvinnor och flickor. Genom FN:s engagemang via bland annat UN Women, UNFPA och UNDP har viktigt biståndsarbete kunnat fortsätta bedrivas i Afghanistan utan att pengar kommit talibanerna till del. Det är därför ett stort svek mot afghanerna och särskilt afghanska kvinnor att regeringen beslutat att avsluta biståndet till Afghanistan. Det är det afghanska folket som drabbas om FN, dess olika organisationer likväl som om övriga civilsamhällesorganisationer skulle minska sitt engagemang.

Vi anser att Sverige ska upprätthålla sitt bistånd till Afghanistan för att möjliggöra att viktiga arbetet kan fortsätta. Minskar eller omöjliggörs det internationella engagemanget i Afghanistan går de senaste decenniernas arbete förlorat.

Västsahara

Västsaharas folk har under lång tid varit utsatta för förtryck och ockupation, och deras rätt till självbestämmande har systematiskt förnekats av Marocko. Vi står upp för folkrätten och FN:s principer om självbestämmande, som är grunden för en rättvis och fredlig världsordning. Västsaharas rätt till självständighet har erkänts av FN.

FN:s fredsbevarande styrka i Västsahara, MINURSO, är den enda fredsbevarande FN-styrka som saknar ett MR-mandat, det vill säga rätt och skyldighet att rapportera om brott mot de mänskliga rättigheterna. Eftersom Marocko dessutom stoppar oberoende journalister och observatörer att besöka Västsahara är västsaharierna helt skyddslösa. MINURSO behöver få ett utökat mandat.

EU:s avtal med Marocko om fisket utanför Västsaharas kust och, som Sverige vid flera tillfällen har röstat nej till, är problematiska ur ett folkrättsligt perspektiv. Det är oacceptabelt att ingå avtal som exploaterar naturresurser från ett område som är ockuperat, och det gäller även i nuvarande och framtida handelsavtal med Marocko.

Sida gav under 2025 bistånd till de västsahariska flyktinglägren vid Tindouf via Oxfam. Det stödet förlängdes inte 2026. Det var en insats som säkerställde tillgången

till vatten, sanitet, hygien och livsmedel för tusentals flyktingar. Vi vill arbeta för att säkerställa ett långsiktigt stöd också när det kommer till Västsahara.

Marocko arbetar för en så kallad autonomplan gällande Västsaharas territorium. Flera EU-länder har öppnat upp för den planen. Nordafrikas ökade strategiska betydelse i exempelvis energifrågor kan ha bidragit till att fler länder närmat sig Marockos linje. Vi socialdemokrater anser att det är viktigt att Sverige fortsatt står upp för den internationella rätten, och därmed också står upp för att befria Afrikas sista koloni Västsahara.

Sudan

Sedan april 2023 pågår ett fullskaligt inbördeskrig i Sudan mellan Sudans militär och den paramilitära gruppen RSF. Konflikten är en av världens största humanitära katastrofer. Upp emot 150 000 människor tros ha dödats. Våldet har slagit särskilt hårt mot civilbefolkningen med massakrer, etniska rensningar och systematiskt sexuellt våld som återkommande vapen i kriget.

Kriget har tvingat över 14 miljoner människor på flykt, varav närmare 9 miljoner är internflyktingar. Det gör Sudan till platsen för världens största interna flyktingkris. Mer än hälften av landets befolkning – omkring 33 miljoner människor – är i dag i behov av humanitärt stöd. Rapporter talar om hundratusentals barn i akut undernäring.

Hälsosystemet är nära kollaps. Sjukhus har bombats, läkare har tvingats fly och återkommande kolerautbrott har redan krävt tusentals dödsoffer. Bristen på rent vatten och mediciner gör att smittsamma sjukdomar sprider sig snabbt i flyktingläger där miljontals människor lever under omänskliga förhållanden.

Trots vissa insatser från det internationella samfundet, där även Sverige har bidragit, är behoven långt större än vad som hittills har mötts. Vi socialdemokrater menar att Sverige både behöver fortsätta ge omfattande humanitärt stöd till Sudan och samtidigt agera kraftfullt i EU och FN för att driva fram fredsförhandlingar mellan de stridande parterna.

Om kriget i Sudan fortsätter utan politiska lösningar riskerar världen att stå inför en ännu större katastrof, med ytterligare miljoner människor på flykt, en hungersnöd som kan döda hundratusentals barn, och en region som destabiliseras för lång tid framöver.

Östra Kongo

I Demokratiska republiken Kongo (DRC) pågår en av världens mest långvariga och bortglömda konflikter. Särskilt i de östra delarna av landet är situationen akut. Hundratals väpnade grupper härjar i regionen, och den civila befolkningen utsätts dagligen för övergrepp. Kvinnor och barn drabbas hårdast, där sexuellt våld systematiskt används som ett vapen i kriget.

Uppskattningsvis är över 7 miljoner människor i dag är på flykt inom landet. Mer än 25 miljoner människor, nästan en fjärdedel av landets befolkning, är i behov av humanitärt bistånd. Särskilt oroväckande är den ökande undernäringen bland barn.

Trots att Kongo är ett av världens rikaste länder på naturresurser lever en majoritet av befolkningen i extrem fattigdom. Exploateringen av kobolt, litium och andra mineraler som driver den gröna omställningen sker ofta under slavliknande villkor, och de vinster som utvinns från landets resurser finansierar fortsatt konflikt istället för utveckling.

Vi socialdemokrater menar att Sverige, tillsammans med EU och FN, måste intensifiera sitt stöd till östra Kongo. Det handlar både om akuta humanitära insatser för att rädda liv och långsiktiga satsningar för att bygga fred, stärka civilsamhället och skydda kvinnors och barns rättigheter. Sverige ska vara en tydlig röst mot sexuellt våld som vapen i krig, mot illegal exploatering av naturresurser och för ett starkare internationellt engagemang i konflikten.

Latinamerika

Demokratin i Latinamerika är på kraftig tillbakagång jämfört med andra regioner i världen. I många av regionens länder har det blivit allt svårare för både politisk opposition och civilsamhället att verka på grund av hårdare lagstiftning och ökande attacker och hot. Jämställdheten har försämrats kraftigt, inte minst när det gäller kvinnors rätt att bestämma över sin egen kropp då flera länder i regionen har infört några av världens hårdaste abortlagar.

Bristen på ansvarsfull klimatpolitik leder till att allt fler människor tvingas på flykt. Hot och attacker riktade mot urfolk och miljöaktivister är omfattande. Sju av de tio mest dödliga länderna för miljöförsvarare återfinns i Latinamerika.

Det civila samhället och sociala rörelser har en lång tradition i Latinamerika. Det finns en stark organisering kring frågor som rör demokrati, fred och mänskliga rättigheter. Sverige har tillsammans med många andra länder stöttat civilsamhället i

Latinamerika. Genom framgångsrikt biståndsarbete, inte minst med svenska civilsamhället, har projekt som stärker respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och yttrandefrihet genomförts. Utvecklingen i Guatemala är ett positivt exempel på detta.

På motsvarande sätt bör Sverige upprätthålla och utöka insatserna i regionen. Med bistånd och med ökad handel kan utvecklingen mot en mer demokratisk utveckling främjas.

Morgan Johansson (S)

Alexandra Völker (S)

Johan Büser (S)

Azra Muranovic (S)

Jonas Cronert (S)

Lawen Redar (S)

Matilda Ernkrans (S)